

fremhøve, at det jo allerede nu ikke er noget ganske usædvanligt, at Forfattere betales i Udlandet for deres der udgivne Arbejder, at altsaa den moralske Bevidsthed rundt omkring i Verden i alt Fald glimtvist er udviklet saa vidt, at man føler, man ikke kan tage en Mand's Arbejde fra ham uden at give ham noget derfor. Det er jo i Reglen den Gang, Udviklingen har, at paa saadanne spredte Punkter begynder en Bevægelse at gøre sig gældende, en frivillig Bevægelse, som saa vokser og vokser, til den er saa stærk, at den slaas fast som gældende Lov, efter at Udgangspunktet, de enkelte Menneskers moralske Hensyn til Andenmand, har vundet almindeligt Terrain. Saaledes vil det ogsaa, tror jeg, gaa med Spørgsmaalet om, hvorvidt man skylder Udlandinge noget, naar man bruger deres Arbejde. Der vil oparbejde sig — mange Steder har der allerede oparbejdet sig — en Følelse af, at det er et Spørgsmaal, man ikke kan gaa uden om, tidligere eller senere vil man komme til Forstaelse af, at ogsaa Lovgivningen maa tage Løsningen af denne Sag op. Det blev af den ærede Taler udtalt, at Forfatterne jo ganske vist foruden den pekuniære Interesse tillige kunde synes at have en Interesse af, at deres Bøger i Udlandet kom frem i en Skikkelse, de kunde være bekendte, og som ikke skadede deres gode Navn og Rygte, litterært set. Men den ærede Taler afviste dette Hensyn med Paaberaabelsen af, hvilken Grad alle vi andre vare udfatte for at blive misforstaaede, selv om vi brugte de uflydligste Bendinger, og misforstaaet af Folk, som sad udrykkelig med Ørene aabne for at høre, hvad der blev sagt. Det forekommer mig, at de to Ting ikke ret vil kunne sammenlignes. Et er, hvad der sker i Djævlens Højværk, naar man med Tungen ude af Halsen skal stynde sig for at følge med, maaste oven i Købet skal se Sagen fra en bestemt Side og derved vilkaarlig komme til at lægge en Farve over det sagte, som ikke svarer til Virkeligheden, eet er, hvad der af en aktuel Debat kan komme frem i Blades tilfældige Referater, som man derfor heller ikke behøver at bryde sig om — et andet er, hvad der træder op i Litteraturen som en i No og Mag udarbejdet Gengivelse af et litterært Værk. Det er heller ikke alene det, der kan indløbe paa Grund af Misforstaaelse og Ulyndighed, som det kan være Forfatterne magtpaaliggende at forhindre, men lige saa ofte hænder det ved Omplantning af Værker i fremmed Jordbund, at man med velberaad Hu laver om paa og stærer bort af Værket, fort sagt, mishandler det saaledes, at Forfatteren slet ikke kan godkende det som sit,

at man f. Eks. laver Slutningen af et Skuespil om, fordi det i de Omgivelser, hvor det skal frem, ikke maa ende tragisk, men skal ende muntert, i det hele taget laver rent udvortes økonomiske Hensyn afgøre, hvorledes man tumler med Værket, alt efter som vedkommende Forlægger eller Oversætter mener, det bedst kan betale sig. Det er noget, som adskillige danske Forfattere i høj Grad have været hjemsogte af, og som man ikke kan se bort fra, naar man taler om den Skade, danske Forfattere lide ved ikke at kunne have Indflydelse paa den Form, under hvilken deres Arbejder fremtræde. Saa er der de 10 Mars Oversættelsesret. Der blev sagt, at den vilde drage vore litterære Forhold lavere ned, skabe dyrere Bøger, baade hvad Oversættelser og Originaler angaa, udelukke udenlandske Bøger og fremtalde daarligere Oversættelser. Jeg tror, at alt dette i Virkeligheden ikke er andet end Spøgelse, der ere malede paa Bæggen. Hvis man vil gennemgaa den oversatte Litteratur, vil man sikkert finde, at endda den største Del deraf, i alt Fald den, som kommer ud blandt det store Publikum, er mere end 10 Aar gammel, og det betyder som Regel ikke det fjerneste. Hvis De ville se f. Eks. efter hvilken Maalestot Bladene, som jo særlig skalde have Interesse i denne Sag, mene sig forpligtede til altid netop kun at præstere det nyeste nyt i deres Feuilletoner og lignende litterære Sager, tror jeg, det vil vise sig, at det ingenlunde er Tilfældet. Se blot, hvilke Romaner Dagbladene for Djævlens reklamer med. Det er gamle i Litteraturen udgjente Bøger, som det Publikum, til hvilket man henverder sig, alligevel stadig føler sig tiltrukket af, uden Spor af Interesse for, om Romanerne ere 10 Aar mere eller mindre gamle. Altsaa i rent praktisk Henseende tror jeg ikke, at det for det store, offentlige Liv betyder meget med de 10 Mars Frist. Og hvad de daarlige Oversættelser angaar, som skalde fremkomme tror jeg heller ikke, det har noget paa sig. For det første vil jo Forfatteren kunne have Haand i Hanke med, og det betyder jo dog altid noget, at han her faar en Ret, han nu ikke har, og for det andet vil den daarlige Oversættelse ikke absolut være ene paa Markedet, Oversætteren har selvfølgelig kun Eneret paa sin Oversættelse, og ikke paa al Oversættelse af en Bog. Naar der dernæst blev sagt, at Tidsskriftlitteraturen vil lide betydeligt under, at videnskabelige og poetiske Artikler ikke uden videre kunne overføres fra det ene Blad til det andet, og at ikke mindst Landbostanden vil lide derunder, tror jeg ogsaa, at det, saaledes som Loven her fore-